

Møteinnkalling

Kontrollutvalget Aremark

Møtested: Aremark kommune, møterom Kommunestyresalen

Tidspunkt: 21.05.2019 kl. 09.00

Eventuelle forfall meldes til Anita Rovedal, telefon 908 55 384, e-post anirov@fredrikstad.kommune.no

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Aremark, 13.05.19

Harald Nilsen
Kontrollutvalgsleder

Sakliste

- PS 19/10 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 05.02.2019
- PS 19/11 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2018
- PS 19/12 Orientering fra rådmannen: Tiltaksplan for oppfølging av byggeprosjekt skole og VA prosjekt
- PS 19/13 Orientering fra rådmannen: PPT-samarbeidet med Halden kommune
- PS 19/14 Revisjonsordning i Aremark kommune
- PS 19/15 Møteplan for kontrollutvalget i Aremark kommune, andre halvår 2019
- PS 19/16 Informasjon fra revisjonen
- PS 19/17 Referatsak: Skatteoppkreverens årsrapport med skatteregnskap 2018 og Skatteetatens kontrollrapport 2018
- PS 19/18 Eventuelt

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 49850/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 21.05.2019	Utvalgssaksnr. 19/10
---	-------------------------------	--------------------------------

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 05.02.2019

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalget 05.02.2019 godkjennes

Rakkestad, 06.03.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Møteprotokoll fra kontrollutvalget 05.02.2019

Vurdering

Møteprotokollen er sendt ut og godkjent pr e-post. Legges frem i møtet for formell godkjenning og signering.

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 6
Løpenr.: 60064/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	21.05.2019	19/11

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2018

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet 2018 for Aremark kommune som vist i vedlegg 1 til saken
2. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2018 sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Rakkestad, 10.05.19

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

1. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap 2018 for Aremark kommune – utkast
2. Revisors beretning 2018, datert 15.04.2019
3. Revisjonsbrev nr. 1/2019, datert 16.04.2019
4. Revisjonsbrev «Oppsummering av utført arbeid ved regnskapsavleggelsen 2018», datert 08.05.2019

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Aremark kommunes årsregnskap 2018 – **publiseres av kommunen på nett**
- Rådmannens årsberetning 2018 – **publiseres av kommunen på nett**

Saksopplysninger

Kommuneloven kap 8, 9 og 10 gir det rettslige grunnlaget og rammene for den kommunale økonomiforvaltningen. I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner skal årsregnskapet inneholde driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter. I årsberetning fra kommunen skal det blant annet gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens stilling og resultat.

Jf. forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner kap. 4 skal kontrollutvalget påse at kommunes årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Forskriftens § 7 sier videre at når kontrollutvalget er forelagt

revisjonsberetningen fra revisor, skal kontrollutvalget avgi uttalelse til årsregnskapet før det vedtas i kommunestyret. Kopi av uttalelsen skal sendes formannskapet.

Gjeldende tidsfrister for regnskapsavleggelsen, årsrapport og revisjonsberetning:

- Kommunens årsregnskap skal være avlagt innen 15. februar året etter regnskapsåret
- Kommunens årsrapport utarbeides innen 31. mars
- Revisors beretning skal avgis innen 15. april
- Kommunestyret skal behandle årsregnskapet innen 1. juli

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å bygge uttalelsen på revisjonsbrevet fra Indre Østfold Kommunerevisjon IKS og revisors beretning, i tillegg til regnskapet og årsberetningen.

Årsregnskapet og årsrapport er avlagt innen gjeldende frister.

Revisjonsberetningen er avlagt med to merknader omtalt under *andre forhold*, dette omtales også i revisjonsbrev nr. 1/2019 (vedlegg 3) og kartleggingsrapporten vedr. rehabiliteringen ved Aremark skole og Skodsberg renseanlegg. Revisjonsberetningen er avlagt innen gjeldende tidsfrist.

En kommune med god økonomistyring kjennetegnes gjerne med balanse i løpende drift, ikke for høy lånegjeld og at det er midler i disposisjonsfond.

Kommunens driftsregnskap er avlagt med positivt netto driftsresultat på kr 5,66 mill og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3,96 mill.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat bør være minst 2 % av driftsinntektene over tid for å opprettholde økonomisk balanse. Kommunens netto driftsresultat utgjør 5,7 % av driftsinntekter i 2018. Andre nøkkeltall og måltall fremgår i uttalelsen til kommunestyret.

I tråd med forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 8 er det påsett at det ikke foreligger åpne revisjonsmerknader i form av nummererte¹ brev mottatt i 2018 som ikke er lukket av revisjonen.

Revisjonen vil være til stede i møtet for å besvare eventuelle spørsmål fra utvalget. Sekretariatet anbefaler utvalget å benytte denne muligheten, og viser for øvrig til revisjonsbrevet av 15.04.2019.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å avgi uttalelse til årsregnskapet 2018 for Aremark kommune som vist i vedlegg 1.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

¹ Kontrollutvalget plikter å påse at de forhold revisor har påpekt i nummererte brev blir fulgt opp. Kontrollutvalgsboken s. 69-70.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/67b3cb9c983a49b2be54e8b932faceb9/kontrollutvalgsboka.pdf>

Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS

Kommunestyret i Aremark

Deres referanse	Vår referanse 2019/4484-10-72674/2019-ANIROV	Klassering 510/118	Dato 02.04.2019
------------------------	--	------------------------------	---------------------------

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018

Som fastsatt i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner avgir kontrollutvalget uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret. Kopi av kontrollutvalgets uttalelse er sendt formannskapet.

Kontrollutvalget har i møte 21.05.09 behandlet årsregnskapet 2018 for Aremark kommune. Til kontrollutvalgets behandling forelå årsregnskapet, rådmannens årsrapport og revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget avgir følgende uttalelse til kommunestyret:

- Avleggelsen av årsregnskap, årsrapport og revisjonsberetningen er avlagt rettidig og i samsvar med lov og forskrift.
- Kommunens driftsregnskap 2018 er avlagt med et positivt netto driftsresultat på kr. 5 660 844 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 3 963 656,-. Investeringsregnskapet samlet sett viser sum finansieringsbehov på kr. 26 240 384,-. Investeringsregnskapet er finansiert og avsluttet i balanse.
- Kontrollutvalget merker seg følgende:
 - Kommunens netto driftsresultat utgjør + 5,7 % av driftsinntektene i 2018. TBU har anbefalt nivå på minimum + 2 % over tid, for å opprettholde kommunens formue.
 - Kommunens resultat kan i hovedsak forklares med kraftig innstramming på samtlige områder, samt ufrivillige vakante stillinger.
 - Kommunes virksomheter viser et samlet mindreforbruk på 4,7 millioner.
 - Skatt- og rammetilskudd er ca. 1,6 millioner kroner høyere en budsjett,
 - Kommunens netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter er ved utgangen av året er 113,8 %. Kommunens sentralforbund (KS) har anbefalt at nivået bør ligge < 75%.
 - Kommunens disposisjonsfond er ved årsskifte 1,98 millioner kroner, og ubundne investeringsfond på 0,1 millioner kroner.
- Revisor har avlagt revisjonsberetning datert 15.04.19, og har godkjent regnskapet med to merknader omtalt under *andre forhold*. Følgende to forhold er påpekt:
 1. «Rutiner for budsjettjusteringer og oppfølging av investeringsprosjekter. Administrasjonssjefen har ikke utarbeidet skriftlige rutiner som sikrer betryggende kontroll ved investeringsprosjekter»

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Besøks- og Postadresse: Industriveien 6. 1890 Rakkestad
E-postadresse: iokus@fredrikstad.kommune.no
Mobil: 908 55 384

Org.nr.: 987 424 354
Webadresse: www.iokus.no
Bankkonto: 1050 14 16733

Forholdet er også omtalt i *Revisjonsbrev 1/2019* hvor revisjonen anbefaler at kommunen å følge opp kommunestyrevedtaket om utarbeidelse av en prosjektstyringsmodell. Revisjonen har gitt administrasjonen frist til å svare innen utgangen av mai 2019.

2. «*Offentlige anskaffelser. Revisjonen har konstatert at kommunen har foretatt flere anskaffelser av varer og tjenester uten at det foreligger skriftlige avtaler. Kommunens praksis er etter vår mening i strid med lov om offentlige anskaffelser.*»

Forholdene over er rapportert til kontrollutvalget i egen kartleggingsrapport.

- Kontrollutvalget har etter forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 8 påsett at det ikke foreligger ytterligere åpne revisjonsmerknader ved årsskiftet 2018/19 enn forhold nevnt ovenfor.
- Kontrollutvalget vedlegger *Revisjonsbrev 1/2019* datert 16.04.19 og revisjonsbrev vedr. *oppsummering av utført arbeid*, datert 08.05.19.
- Kontrollutvalget har ingen ytterligere bemerkning til årsregnskapet 2018 for Aremark kommune og slutter seg til revisors beretning av 15.04.19.

Sted, dato

Navn

Leder av kontrollutvalget

Kopi:
Formannskapet
Rådmann

Til kommunestyret i Aremark kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2018

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Aremark kommunes årsregnskap som viser kr 97 680 110 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3 963 656. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentligste en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Aremark kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av tilleggsinformasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnitt «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:
www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

- Rutiner for budsjettjusteringer og oppfølging av investeringsprosjekter

Administrasjonssjefen har ikke utarbeidet skriftlige rutiner som sikrer betryggende kontroll ved investeringsprosjekter. Dette er hjemlet i § 23 nr 2 i Kommuneloven.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien. 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10
E-post: iokr@fredrikstad.kommune.no Webadresse: www.iokr.no
Bankkontonr.: 1050 13 47294 Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

- Offentlige anskaffelser

Revisjonen har konstatert at kommunen har foretatt flere anskaffelser av varer og tjenester uten at det foreligger skriftlige avtaler. Kommunens praksis er etter vår mening i strid med lov om offentlige anskaffelser.

Forholdet er rapportert til kontrollutvalget i egen kartleggingsrapport.

Rakkestad, 15.04.2019

Pavel Makarov

for Rita Elnes
Distriktsrevisor

Kontrollutvalget i Aremark kommune
v/ Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat
Industriveien 6
1890 RAKKESTAD

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
	2019/3326-6-83583/2019-SABMOU	180/118	16.04.2019

REVISJONSBREV NR. 1/2019

Vedlagt oversendes kopi av uavhengig revisors beretning for 2018. Vi har avsluttet revisjon av Aremark kommunens regnskap for 2018. Forhold som vi finner nødvendig å påpeke overfor kommunen vil bli inntatt i brev som nummereres fortløpende.

Betryggende kontroll ved investeringsprosjekter

Vi viser til uavhengig revisors beretning for 2018 under avsnitt «Andre forhold».

I 2018 har revisjonen avlagt en kartleggingsrapport «Rehabiliteringen av Aremark skole og Skodsberg renseanlegg». Denne ble behandlet i kommunestyret 27.09.18, sak 72/18 og i kommunestyresak 98/18, 13.12.18. På bakgrunn av kartleggingsrapporten ble det konstatert at Aremark kommune ikke har rutiner for oppfølging av investeringsprosjekter. Aremark kommunes prosjektstyringsmodell skal utarbeides.

Pr. dato er revisjonen ikke kjent med om dokumentet «Aremark kommunes prosjektstyringsmodell» er utarbeidet, jf. vedtak i sak 72/18 og med tillegg vedtatt i sak 98/18. Tillegget i sak 98/18 er som følger:

«....På bakgrunn av kartleggingsrapporten presiseres at rådmannen konkret skal innarbeide følgende i Aremark kommunes prosjektstyringsmodell:

Rutiner for:

- *å utarbeide kalkyler/kostnadsoverslag for fremtidige investeringsprosjekter for å sikre realistisk budsjettering*
- *å legge fram budsjettjusteringer for behandling i kommunestyret underveis i forbindelse med investeringsprosjekter, slik at finansiell dekning fremkommer.*
- *å rapportere skriftlig om investeringsprosjekter til kommunestyret*
- *å sikre at det er faste prosedyrer vedrørende anvisning og attestering (godkjenning) av fakturaer slik at det kontrolleres at utbetalingen har dekning i avtale/kontrakt og budsjett*

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien. 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10
E-post: iokr@fredrikstad.kommune.no
Webadresse: www.iokr.no
Bankkontonr.: 1050 13 47294 Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

Aremark kommunes prosjektstyringsmodell skal:

- Være et helhetlig strategidokument for offentlige anskaffelser som skal bidra til at lov og forskrift om offentlige anskaffelser overholdes ved innkjøp og investeringer
- Tydeliggjøre delegeringsmyndighet fra kommunestyret til rådmann, og videre sikre avklaring av roller og ansvar internt i administrasjonen generelt og i investeringsprosjekter.
- Være en mal for investeringsprosjekter som spesifiserer ansvar, rutiner for oppfølging og rutiner for rapportering internt og til folkevalgt organ.
- Inneholde rutiner for hva som skal journalføres og arkiveres hos kommunen, spesielt sett opp mot kontrakter og anbudsprosesser.»

Vi imøteser en skriftlig tilbakemelding til ovennevnte fra administrasjonen innen utgangen av mai 2019. Vennligst ta kontakt dersom noe er uklart.

Med vennlig hilsen
Indre Østfold kommunerevisjon IKS

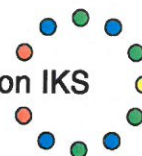
Pavel Makarov

Pavel Makarov
Konst. fagansvarlig regnskapsrevisjon

Sabri Mousa

Sabri Mousa
Revisor

Kopi: Rådmann i Aremark kommune
Økonomisjefen i Aremark kommune

Kontrollutvalget i Aremark kommune
Att: IØKUS IKS
Industriveien 6
1890 RAKKESTAD

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
	2019/3326-8-97495/2019-SABMOU	180/118	08.05.2019

OPPSUMMERING AV UTFØRT ARBEID VED REGNSKAPSAVLEGGELSEN 2018

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS har revidert Aremark kommunes årsregnskap for 2018. Revisjonen er utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, jf. KL § 78 nr 1, forskrift om revisjon og standarder utarbeidet av Den Norske Revisorforening. Revisjonen er planlagt, gjennomført og rapportert slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever. Dette revisjonsbrevet vil være en konsentrert oppsummering av revisjonsarbeidet som er utført for regnskapsåret 2018, og resultatet av dette.

Opplysninger over viktige dokumenter ved regnskapsavslutningen i Aremark kommune:

Aremark kommunes årsregnskap er datert 15.02.2019 og er avlagt av rådmann og regnskap- og økonomisjef. Rådmannens årsberetning er datert 31.03.2019. Dokumentet «Uttalelse fra ledelsen» er datert den 05.04.2019. Erklæringen er gitt uten tilleggsopplysninger. Revisors beretning med avsnitt om «Andre forhold» er avgitt 15.04.2019:

Rutiner for budsjettjusteringer og oppfølging av investeringsprosjekter: administrasjonssjefen har ikke utarbeidet skriftlige rutiner som sikrer betryggende kontroll ved investeringsprosjekter. Dette er hjemlet i § 23 nr 2 i Kommuneloven. Forholdet er tatt inn i nummerert brev nr 1.

Offentlige anskaffelser: revisjonen har konstatert at kommunen har foretatt flere anskaffelser av varer og tjenester uten at det foreligger skriftlige avtaler. Kommunens praksis er etter vår mening i strid med lov om offentlige anskaffelser.

Forholdene over er rapportert til kontrollutvalget i egen kartleggingsrapport «Rehabiliteringen av Aremark skole og Skodsberg renseanlegg». Denne ble behandlet i kommunestyret 27.09.18, sak 72/18 og i kommunestyre sak 98/18, 13.12.18. På bakgrunn av kartleggingsrapporten ble det konstatert at Aremark kommune ikke har rutiner for oppfølging av investeringsprosjekter. Aremark kommunes prosjektstyringsmodell skal utarbeides.

Konklusjon av utført revisjonsarbeid i Aremark kommune:

Det vises til vår revisors beretning der det fremgår at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Aremark kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne dato i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Kommunens økonomiske utvikling:

Driftsregnskapet:

Driftsregnskapet for 2018 viser kr 97 680 110 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3 963 656.

Til sammenligning hadde kommunen for 2017 kr 100 094 549 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 637 636.

Investeringsregnskapet:

Aremerkommunes investeringsregnskap for 2018 viser et finansieringsbehov på kr 26 240 384 og er avlagt i balanse. Årets investeringer i anleggsmidler er på kr 14 908 319. I 2017 ble investeringsregnskapet avsluttet med et udekket resultat på kr 5 584 019.

Lån:

Aremerkommune har pr. 31.12.2018 en total gjeld knyttet til finansiering av investeringer og videreutlån (startlån) på kr 167 317 731, dette er en økning på kr 22 685 889 fra året før.

Kommentarer til Aremerkommunes årsregnskap for 2018:

Revisjonen har utført løpende revisjonsarbeid i henhold til overordnet revisjonsstrategi for Aremerkommune. Revisor er pålagt å konkludere opp mot påstandene i ISA 315/500.

Det er ikke avdekket vesentlige feil eller mangler som har betydning for vår konklusjon.

Revisjonen har hatt dialog med rådmann, økonomisjef og virksomhetsledere i kommunen gjennom arbeidet med ulike attestasjonsoppdrag, internkontroll og forvaltningsrevisjonsprosjekter.

For regnskapsåret 2018 fremheves følgende:

Investeringsregnskapet

Investeringsprosjekter som er planlagt å gå over flere budsjettår skal tas inn i budsjettet med den del av inntekter, utgifter og finansiering som forventes i det aktuelle budsjettår.

Bevilgninger til resterende del av utgiftene må tas inn i de påfølgende års budsjetter i takt med prosjektets fremdrift. Parallelt med dette skal prosjektet være fullfinansiert før det iverksettes.

Dette medfører en aktiv styring også i investeringsregnskapet, som vil medføre fremlegging av saker for politisk behandling når prosjekter ligger både før og etter planlagt fremdrift i budsjettåret.

Investeringsregnskapet er å betrakte som et regnskap med felles finansiering for alle prosjektene. Manglende finansiering på et prosjekt vil finansieres av prosjektet som ikke fullt ut har benyttet sin budsjettmessige finansiering.

Avdrag på gjeld

Revisjonen har kontrollert kommunens utregning for vekting av avdrag hjemlet i kommunelovens §50 (7) a. Gjenstående nedbetalingstid for kommunens samlede gjeldsbyrde, med unntak av lån for videreutlån og pensjonsforpliktelser, kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler. Utgiftsført ordinære avdrag er på kr 3 869 124 som er mer enn beregnet vektet minimumsgrense. Aremerkommune benytter vektet modellen.

Revisjonen bemerker følgende:

Beregning av minimumsavdraget etter vektingsmodellen etter forrige kommunelov avvikles. Ifølge forenklet modellen skal avdrag beregnes ut fra størrelsen på avskrivninger på varige driftsmidler. På denne måten vil størrelsen på avdraget bedre samsvare med avskrivningene på driftsmidlene som lånene har finansiert. Minimumsavdraget beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom lånegjeld pr 01.01. og bokført verdi på varige driftsmidler pr 01.01. Med årets avskrivninger menes det avskrivningene for det året det beregnes minimumsavdrag for.

Konsekvensen av denne metoden er at kravet til minimumsavdrag blir høyere enn tidligere, men at dette vil skape sunnere kommuneøkonomi.

Formidlingslån og mottatte avdrag på disse utlånene holdes utenfor beregningen av minimumsavdragene. Kravet til minimumsavdrag innebærer en betalingsplikt: det er ikke tilstrekkelig å avsette midler i regnskapet tilsvarende minimumsavdraget.

Revisjonen anbefaler å bruke forenklet modellen for beregning av minimumsavdrag i 2019. Ved endring i beregningsmetoden for minimumsavdrag, bør virkningen av dette opplyses i note, jf. KRS nr. 6.

Finansreglement

I Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning skal kommunestyret selv gi regler for kommunens finans- og gjeldsforvaltning og reglementet skal vedtas minst en gang i hver kommunestyreperiode. Aremark kommune sitt finansreglement ble vedtatt i 2010 og er ikke revidert i innværende kommunestyreperiode.

Revisjonen anbefaler at finansreglementet blir revidert.

Avsetning til og bruk av frie driftsfond

Revisjonen har gjennom sine handlinger vektlagt kontroll av budsjettert bruk av og avsetning til frie fond mot tilsvarende regnskapsposter. Budsjettet er styrende for bruk og avsetning av frie fond i driftsregnskapet. Dette er en årsbestemt bevilgning. Kontrollen er hjemlet i kommunelovens § 47, om budsjettets bindende virkning, jf. Forskrift om årsbudsjett § 6(2). Hvis det viser seg at kommunens drift ikke har behov for disse bevilgningene, bør det legges frem saker for politisk behandling slik at budsjettjusteringer blir gjennomført. Alternativt vil bruken av og avsetningen til frie fond bli gjennomført i regnskapet i henhold til budsjett, slik at dette kommer til uttrykk i kommunens driftsresultat for det aktuelle år. I avlagt årsregnskap for 2018 er det samsvar mellom regulert budsjett og regnskap for bruk/avsetning av frie fond.

Pr. 31.12.2018 har Aremark kommune et disposisjonsfond på kr 1 977 301 og ubundne investeringsfond på kr 100 000.

Selvkost kommunale betalingstjenester

Aremark kommune benytter selvkostmodellen Momentum. Kommunen har vedtatt selvkost på områdene vann og avløp. For renovasjon og slam er det et krav til selvkost hjemlet i lov. Av note 16 fremgår alle selvkosttjenestene, samt plan/byggesak og oppmåling.

Revisjonen har hatt en gjennomgang av kommunens kalkyler med regnskapets direkte og indirekte kostnader.

Lov og forskrift beskriver at kommunen kan fremføre et overskudd fra selvkosttjenesten til et senere år innenfor et 3-5 års perspektiv.

Utgangspunktet for lov og forskrift er at brukerne av tjenesten i kommunen bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Brukerbetalingene kan maksimalt dekke selvkost. Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader slik at gebyrene holdes stabile. Brukerne skal kun betale for tjenester de selv har nytte av, og dagens brukere skal ikke i vesentlig grad subsidiere bruken til andre generasjoner.

Aremark kommune har pr. 31.12.2018 fondsavsetninger på området slamtømming på kr 984 879. «Underdekking» på selvkostfondene fremgår på memoriakonto, og pr. 31.12.2018 utgjør dette kr 2 671 102 (vannforsyning, avløp, renovasjon, avløp spredt bebyggelse, feievesen).

Merverdiavgiftskompensasjon og revisjonsrapporter

Revisjonen har kontrollert og attestert på 6 terminer for kompensasjon for merverdiavgift. De feil og mangler som løpende har blitt avdekket, har blitt korrigert. Det er for 2018 mottatt

merverdiavgiftskompensasjon på kr 3 073 098 fra driftsmessige aktiviteter og kr 147 949 fra kommunens investeringer.

Videre ha revisjonen avgitt revisjonsrapporter iht. ISRS 4400 – Avtalte kontrollhandlinger, om:

- Rapportering av antall personer med psykisk utviklingshemming
- Tilskuddsordning for ressurskrevende tjenester
- Rentekompensasjon for Aremark skole

Noter

Noter er tilleggsopplysninger som skal være med for å utdype, evt. forklare en eller flere poster i regnskapet. I forskrift om årsregnskapet og årsberetning er det satt opp 8 noter som skal følge det avlagte regnskapet. I tillegg er det i KRS nr.6 satt opp ytterligere 15 noter som skal utarbeides hvis de er relevante for kommunen. Kommunen selv kan vurdere om det er behov for ytterligere tilleggsopplysninger i form av noter. Aremark kommune har i sitt årsregnskap for 2018 lagt ved totalt 16 noter.

Rådmannens årsberetning

Revisjonen mottok rådmannens årsberetning 31.03.2019.

Det er utarbeidet en egen standard KRS nr. 6 "Noter og årsberetning". Etter "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" skal slike standarder følges og årsregnskapet skal utarbeides i henhold til disse. Kravet om utarbeidelse av årsberetning er direkte hjemlet i kommuneloven § 48 (1), og standarden gir retningslinjer for hvordan denne bør utarbeides og hva som er pliktig informasjon.

Revisjonen har gjennomgått årsberetningen og funnet at denne er konsistent med årsregnskapet.

Revisjonen anbefaler å redegjøre mer i årsberetningen for aktiviteter som knytter seg til kommunens investeringer.

Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon skal i henhold til kommuneloven kapittel 12 § 78 og forskrift om revisjon av 1. juli 2004, kapittel 3 § 6, utføre forvaltningsrevisjon. Etter forskriftenes § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

I 2018 ble oppfølgingsrapporter for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Internkontroll – Helse og omsorg» og «Spesialundervisning» gjennomført. Notat om «PPT-samarbeidet med Halden kommune» er utarbeidet.

Kartleggingsrapport – «rehabiliteringen av Aremark skole og Skodsberg renseanlegg» samt Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020 ble gjennomført.

Med hilsen

Pavel Makarov

for Rita Elnes
Distriktsrevisor

Sabri Mousa
Sabri Mousa
Revisor

Kopi til eksterne mottakere:
Rådmannen i Aremark

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 8
Løpenr.: 72066/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	21.05.2019	19/12

Orientering fra rådmannen: Tiltaksplan for oppfølging av byggeprosjekt skole og VA prosjekt – Aremark kommunes prosjektstyringsmodell

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Rådmannens redegjørelse om framdrifts- og tiltaksplan for oppfølging av byggeprosjekt skole og VA prosjekt jf. «Aremark kommunes prosjektstyringsmodell» tas til orientering.

Rakkestad, 02.04.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Kartleggingsrapport: Rehabiliteringen av Aremark skole og Skodsberg renseanlegg. Utvidet i tråd med bestilling fra kommunestyret i sak 72/18 og kontrollutvalget i sak 18/26

Saksopplysninger

Rådmannen er invitert til å legge frem framdrifts og tiltaksplan om oppfølging av kommunestyrevedtak i sak om byggeprosjekt skole og renseanlegg, jf KST PS 98/18 13.12.2018, da dette ved en inkurie ikke var satt på saklisten ved kontrollutvalgets forrige møte.

Kommunestyret har bedt kontrollutvalget utrede to investeringsprosjekter; «Rehabilitering av Aremark skole» og «VA prosjekter», i kartleggingsrapporten avgrenset til Skodsberg renseanlegg. Det var behov for å undersøke prosjektene fordi det viste seg å være merforbruk i vedtatte budsjetttrammer, samt et ønske om å klargjøre årsaken til merforbruket. Revisjonen ble også bedt om å vurdere organiseringen av prosjektene og informasjonsflyt til kommunestyret.

Kontrollutvalget behandlet 21.09.2018 «Kartlegging av 2 byggeprosjekter» fra Indre Østfold kommunerevisjon IKS, og den 27.11.2018 «Tilleggsbestilling av Kartlegging av 2 byggeprosjekter».

Kartleggingen viste at det var brudd på lov og forskrift både hva gjelder budsjettjusteringer og anskaffelser. Den viste også at det er attestert og anvist for fakturaer uten at det foreligger skriftlige avtaler som bekrefter fakturabeløp.

Den 13.12.2018 vedtok kommunestyret følgende:

Kommunestyret tar Kartleggingsrapport Rehabiliteringen av Aremark skole og Skodsberg renseanlegg til orientering.

Kommunestyret vedtok i møte 27.09.2018 sak 72/18 at det skal utarbeides følgende dokument, Aremark kommunes prosjektstyringsmodell.

På bakgrunn av kartleggingsrapporten presiseres at rådmannen konkret skal innarbeide følgende i Aremark kommunes prosjektstyringsmodell:

Rutiner for:

- *Å utarbeide kalkyler/kostnadsoverslag for fremtidige investeringsprosjekter for å sikre realistisk budsjettering*
- *Å legge fram budsjettjusteringer for behandling i kommunestyret underveis i forbindelse med investeringsprosjekter, slik at finansiell dekning fremkommer.*
- *Å rapportere skriftlig om investeringsprosjekter til kommunestyret.*
- *Å sikre at det er faste prosedyrer vedrørende anvisning og attestering (godkjenning) av fakturaer slik at det kontrolleres at utbetalingen har dekning i avtale/kontrakt og budsjett*

Aremark kommunes prosjektstyringsmodell skal:

- *Være et helhetlig strategidokument for offentlige anskaffelser som skal bidra til at lov og forskrift om offentlige anskaffelser overholdes ved innkjøp og investeringer*
- *Tydeliggjøre delegeringsmyndighet fra kommunestyret til rådmann, og videre sikre avklaring av roller og ansvar internt i administrasjonen generelt og i investeringsprosjekter.*
- *Være en mal for investeringsprosjekter som spesifiserer ansvar, rutiner for oppfølging og rutiner for rapportering internt og til folkevalgt organ.*
- *Inneholde rutiner for hva som skal journalføres og arkiveres hos kommunen, spesielt sett opp mot kontrakter og anbudsprosesser.*

Kommunestyret ber rådmannen legge frem en framdrifts- og tiltaksplan om hvordan administrasjonen vil følge opp kommunestyrets vedtak for kontrollutvalget i kontrollutvalgsmøtet 22.01.2019

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget om å ta rådmannens redegjørelse om framdrifts- og tiltaksplan om hvordan administrasjonen vil følge opp kommunestyrets vedtak til orientering.

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 9
Løpenr.: 72069/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 21.05.2019	Utvalgssaksnr. 19/13
---	-------------------------------	--------------------------------

Orientering fra rådmannen: PPT-samarbeidet med Halden kommune

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse om PPT-samarbeidet med Halden kommune til orientering.

Rakkestad, 02.04.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Sammendrag

Kontrollutvalgets vedtak 05.02.2019: *Kontrollutvalget oversender saken til rådmannen, og henstiller om at administrasjonen tar kontakt med Halden kommune for å avklare situasjonen og søke løsninger for å få ned saksbehandlingstiden for sakkyndig vurdering av PPT. Rådmannen inviteres til kontrollutvalget for å orientere om status til kontrollutvalgets neste møte.*

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Notat – Vedrørende eierskapskontroll av PPT –samarbeidet mellom Aremark og Halden
- Samarbeidsavtale mellom Halden kommune og Aremark kommune – Pedagogisk psykologisk tjeneste

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte gjennom Plan for selskapskontroll eierskapskontroll av PPT-samarbeidet mellom Aremark og Halden. PPT-samarbeidet er imidlertid ikke et selskap, og det lot seg derfor ikke gjøre å gjennomføre selskapskontroll/eierskapskontroll av PPT-samarbeidet mellom Aremark og Halden. Revisjonen utarbeidet i stedet et notat med en redegjørelse om avtalen gjort på bakgrunn av intervju med rådmann og virksomhetsleder.

Av revisjonens intervjuer med rådmann og virksomhetsleder fremkom det at det *for tiden anslås en ventetid og saksbehandlingstid for sakkyndige utredninger som overstiger varigheten av et skoleår.*

Dette vurderes som svært uheldig for de barna det gjelder. Opplæringsloven oppgir ikke konkrete tidsfrister for PP-tjenestens behandling av saker om spesialundervisning, men forvaltningspraksis legger til grunn at det må skje i løpet av *rimelig tid*. I Utdanningsdirektoratets veileder for spesialundervisning går det frem *at i vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid, vil elevens behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at f.eks. en total saksbehandlingstid på over tre måneder kan være for lang tid.*

Videre går det frem av veileder at kravet om at saken skal behandles” innen rimelig tid” innebærer blant annet at PP-tjenesten eller skoleeier ikke kan innføre ventelister for utredning av en elevs behov for spesialundervisning, en venteliste strider mot elevens rett til spesialundervisning. Elevens rett til spesialundervisning skal ikke treneres på grunn av lang saksbehandlingstid hos PPT. Økonomiske og kapasitetsmessige årsaker til at elever ikke utredes, er heller ikke en gyldig grunn for at det tar lang tid til å utarbeide en sakkyndig vurdering.

Sekretariatet vurderer at saksbehandlingstid på over 10 måneder (et skoleår) ikke er tråd med opplæringsloven. Som skoleeier vurderes det at Aremark kommune har det juridiske ansvaret for elevene i egen kommune, hvilket også fremgår av pkt 2.2 i samarbeidsavtalen: *Samarbeidskommunen har fortsatt ansvar for at oppgaven utføres forsvarlig og i overenstemmelse med lover og regler.*

Kontrollutvalget vedtok å invitere rådmannen for å orientere om status rundt saksbehandlingstiden for sakkyndig vurdering av PPT.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rådmannens redegjørelse til orientering.

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 48232/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	21.05.2019	19/14

Revisjonsordning i Aremark kommune

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Rakkestad, 30.04.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksopplysninger

Kommunestyret i Aremark vedtok den 13.12.2018 følgende:

Kontrollutvalget bes utrede muligheten for å konkurranseutsette revisjonstjenester med virkning fra 01.01.2020.

Som det går fram av kommunestyrevedtaket, ber kommunestyret om en utredning av konkurranseutsetting av revisjonstjenester. Området er regulert i kommuneloven § 78 nr. 3 og er utdypet i forskrift om kontrollutvalg § 16:

§ 16. Valg av revisjonsordning. Valg av revisor

Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Dersom kommunestyret eller fylkestinget vedtar å konkurranseutsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyret eller fylkestinget selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

Valgt revisor tjenestegjør inntil ny revisor er valgt av kommunestyret eller fylkestinget.

I forskriften er det lagt opp til at endring av revisjon gjøres i to trinn, og i separate saker. Trinn én er kommunestyrets valg av revisjonsordning etter innstilling fra kontrollutvalget. Alternativene for revisjonsordning jfr forskriften er *egne ansatte revisorer, deltagelse i interkommunal revisjon eller kjøp av revisjonstjenester i markedet (konkurranseutsetting)*. Dette siste forutsetter konkurranseutsetting i samsvar med lov og forskrift om offentlig anskaffelser.

Trinn to er kommunestyrets valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

Sekretariatet legger saken frem for kontrollutvalget etter en lojal tolkning av lovens bokstav, gjennom to saker hvor kontrollutvalget innstiller til kommunestyret; i første omgang på *ordning*.

Vedlegg

- Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Ingen

Dagens revisjonsordning i Aremark

Aremark har i dag offentlig revisjon og er medeier i Indre Østfold kommunerevisjon IKS. Selskapet eies av alle kommunene i indre Østfold, samt Våler, totalt 11 kommuner. Etter kommunereformen 01.01.2020 vil eiersammensetningen endres til seks eiere. (Fem av eierkommunene blir Indre Østfold kommune og Rømskog går sammen med Aurskog Høland – nye Aurskog Høland har valg annen revisor).

Selskapet utfører all revisjon, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for sine eiere og er et interkommunalt selskap organisert etter IKS-loven. Revisjonsselskapet har eget styre og 11,9 årsverk og 11 ansatte (1 vakant stilling).

Representantskapet vedtar årsbudsjettet etter innstilling fra styret. Kostnadene fordeles på eierne ut fra grunnbeløp og innbyggertall. Kostnader til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er inkludert. Bestillingene er basert på kontrollutvalgenes innstilling og påfølgende vedtak om revisjonsplan/plan for selskapskontroll i det enkelte kommunestyre. Ved ekstra bistand tilleggsfaktureres den enkelte kommune som har stått for bestillingen.

Budsjett for 2019 har driftsinntekter med totalt kr 10 176 000, hvorav kr 9 573 00 er refusjon fra eierkommunene. Fordelingsnøkkelen fremgår av selskapsavtalen og består av grunnbeløp etter innbyggerklasser, resterende utgifter fordeles etter innbyggertall.

Selskapet jobber med å få på plass en ny prismodell som tar utgangspunkt i kommunens internkontroll og risikosituasjon, samt kvalitet på avlagt regnskap i eierkommunene. Andre tjenester vil prises etter budsjettet/medgått ressursinnsats. Selskapet har inngått en intensjonsavtale om fusjon med Østfold kommunerevisjon IKS fra 01.01.2020, og skal etter planen fusjoneres til *Østre Viken kommunerevisjon IKS*. Sekretariatet har fått opplyst at det er for tidlig i prosessen å si noe ytterligere om budsjett og antall ansatte mv i det nye selskapet.

Revisjonsordninger i distriktet i dag

Med ny fylkeskommune Viken i 2020, kan en tenke seg at alle revisjonsenheter innenfor Viken logisk kan benyttes som revisjonsselskap, selv om den geografiske avstanden i noen tilfeller vil bli stor.

Pr. i dag (med forbehold om at det vil finne sted fusjoner og samarbeid i forbindelse med kommunereform) finner vi disse offentlige revisjonsordningene i Akershus, Buskerud og Østfold (Viken 2020):

- Østfold kommunerevisjon IKS
- Indre Østfold kommunerevisjon IKS
- Bærum kommunerevisjon
- Romerike Revisjon IKS
- Follo Distriktsrevisjon IKS
- Buskerud Kommunerevisjon IKS

- Kommunerevisjon IKS
- Innlandet revisjon IKS

Pr. i dag finner vi disse private revisjonsordningene for kommuner i Akershus, Buskerud og Østfold (Viken 2020):

- Deloitte AS
- KPMG
- BDO AS

De ulike alternativene

Ifølge koml. § 78 nr. 3 kan kommunestyret velge mellom følgende tre alternative revisjonsordninger:

- Ansette egne revisorer
- Delta i interkommunalt samarbeid/selskap («Offentlig revisjon»)
- Kjøpe hele eller deler av revisjonstjenestene i markedet (Konkurransetsatt revisjon)

Ansette egne revisorer

Kommunen kan ansette egne revisorer til å dekke kommunens behov for revisjonstjenester. Det er bare Oslo, Trondheim, Bærum og enkelte fylkeskommuner som benytter denne ordningen i dag. Revisorene blir da ansatt i kommunen, men revisjonens uavhengighet er likevel sikret ved at de bare er underlagt kontrollutvalget og kommunestyret. Rådmannen har ingen instruksjonsmyndighet overfor revisorene.

Fordeler med egne ansatte revisorer er at disse har kontinuerlig fokus på egen kommune og kan være lett tilgjengelig for politikere og administrasjon. Oppgaven som revisor for bare en kommune gir god kunnskap om interne forhold og kommunen generelt.

Ulemper ved egen kommunerevisjon er mulig sårbarhet ved liten organisasjon og tette forhold mellom revisor og administrasjonen. Lite fagmiljø kan i tillegg tenkes å påvirke rekruttering.

«Offentlig revisjon»: Deltagelse i interkommunalt selskap/samarbeid i egenregi

De aller fleste kommuner har valgt å samarbeide om revisjon med andre kommuner i en interkommunal ordning. Disse er enten organisert etter § 27 i kommuneloven, som samvirkeforetak eller som interkommunale selskaper (IKS) etter Lov om interkommunale selskaper (Iks-loven). Med unntak av Bærum kommunerevisjon er alle de offentlige revisjonsselskapene i Akershus, Buskerud og Østfold organisert som IKS pr i dag.

§ 27-samarbeid/kommunalt oppgavefelleskap

Etter at ny kommunelov ble vedtatt i sommeren 2018, ble det klart at § 27 samarbeidsformen blir endret. Dagens § 27-selskaper må omdannes enten til kommunalt oppgavefelleskap eller omorganiseres til annen selskapsform (IKS, AS eller SA).

Samtlige deltakerkommuner må være representert i det øverste eierorganet i et oppgavefelleskap, representantskapet. Representantskapet kan igjen opprette et styre. Deltakerne vil ha ubegrenset økonomisk ansvar for sin del av oppgavefelleskapets forpliktelser, tilsvarende som for IKS.

Oppgavefelleskapet anses å være en enkel samarbeidsform, med en «løser» tilknytning til eierkommunene enn for eksempel et IKS. Pr. i dag er det ingen revisjonsselskaper organisert som § 27 samarbeid i Akershus, Buskerud og Østfold.

Interkommunalt selskap - IKS (Ordning pr. i dag)

Interkommunalt selskap er regulert i egen lov, Iks-loven, etter mønster av de forvaltningsmessige prinsippene i aksjeloven. Selskapsformen er særlig tilpasset kommunale eiere og IKS-loven harmoniserer med kommunelovens bestemmelser. Selskapet er et eget rettssubjekt og har arbeidsgiveransvar for sine ansatte.

Deltakerne inngår en selskapsavtale som angir hvem som er selskapets deltakere og dets formål, eierandeler, representasjon i representantskapet, innskuddsplikt og antall styremedlemmer. Avtalen bør også ha et punkt om levering av revisjonstjenester til den enkelte kommune med angivelse av den perioden kommunen forplikter seg til å delta i samarbeidet samt oppsigelsesfrist. Det enkelte kommunestyre utøver sin myndighet gjennom representantskapet og har instruksjonsmyndighet over sin representant. Representantskapet velger selskapets styre.

Dersom man velger et IKS som revisjonsordning, vil det i teorien være mulig å søke seg inn i ethvert interkommunalt revisjonsselskap i hele landet. Inntreden vil i så fall måtte godkjennes av de øvrige eier-/deltagerkommunene. Det må også fastsettes på hvilke vilkår inntreden skal skje, og om kommunen skal betale innskudd ved inntreden.

Fordeler ved interkommunale selskaper/samarbeid er at de er underlagt vanlige forvaltningsmessige lover og forskrifter og er åpne for politisk innsyn og kontroll. De kjenner godt det kommunale systemet både administrativt og politisk. Større interkommunale selskaper er robuste og bør ha kapasitet til å betjene eierne med kvalitativt gode revisjonstjenester. Det etableres fagmiljøer som kommunene ikke ville fått alene, og både kvalitet og ressursbruk synes å påvirkes i positiv retning.

En ulempe med IKS-organiseringen kan være svekket politisk styring med kommunes oppgaver. Dessuten er det ressurskrevende at alle vedtektsendringer og økonomiske saker av vesentlig karakter skal legges fram for alle eierne. Ved for eksempel vedtektsendringer vil et IKS med mange eiere medføre tidkrevende saksbehandling, og endringer er avhengig av likelydende kommunestyrevedtak hos eierkommunene.

Når et interkommunalt samarbeid er opprettet for å primært dekke eiernes behov, anses dette å falle innunder begrepet egenregi, og regelverket for offentlige anskaffelser kommer ikke til anvendelse. Med egenregi menes at selskapet må ha det alt vesentlige av sin omsetning rettet mot eierne. Annen kommersiell aktivitet skal være begrenset, og kan ikke overstige 20%.¹ Dette betyr at interkommunale selskaper som oftest ikke kan delta i konkurranse om revisjonstjenester i markedet av særlig omfang.

Uttreden av et interkommunalt selskap

Minimumsbestemmelsen, og hovedregelen, i IKS-loven angir at uttreden må varsles skriftlig ett år i forveien.

De ansattes pensjoner og inngåtte langtidskontrakter om leie er eksempler på selskapsforpliktelser som må avklares økonomisk ved uttreden.

Det har vært vanlig å inngå avtaler der de deltakende kommunene har forpliktet seg til å kjøpe alle revisjonstjenester fra det aktuelle selskapet/samarbeidet. Det vil i disse tilfellene ikke være mulig å konkurransenutsette bare deler av revisjonen uten å si opp eller reforhandle hele avtalen.

Kjøpe revisjonstjenester i markedet – konkurranseutsatt revisjon

Kommunestyret kan velge å konkurransenutsette hele eller deler av revisjonstjenesten kommunen har behov for. Med forbehold om at annet ikke er avtalt, kan for eksempel kommunen velge å konkurransenutsette regnskapsrevisjonen og beholde forvaltningsrevisjonen i den ordningen man allerede har, eller motsatt, eller man kan velge å

¹ Forskrift om offentlige anskaffelser § 3-1 b.

kjøre alle revisjonstjenestene. Omlag 12% av norske kommuner har konkurranseutsatt revisjon og kjøper tjenester i markedet. Tilbyderne kan være både private revisjonsselskap og offentlig eide revisjonsselskap av en viss størrelse. I mange tilfeller vil likevel offentlige revisjonsselskaper utelukkes fra å delta på grunn av kravet om egenregi: Hoveddelen av offentlige revisjonsselskapers omsetning må være rettet mot eierne og de kan derfor ikke delta i anbudskonkurranser av særlig omfang (se saksfremleggets s 4 og note 1).

Når en kommune ønsker å kjøpe revisjonstjenestene i markedet, gjelder regelverket for offentlige anskaffelser, og kommunen har ingen eierforpliktelser overfor selskapet.

Hensikten med å anskaffe tjenesten i markedet er å sikre effektiv ressursbruk gjennom konkurranse. Gjennom anskaffelsesprosessen kan kontrollutvalget ha direkte påvirkning og mulighet til å stille en rekke krav til leveransen.

Ved konkurranseutsetting velges kommunens revisor for en bestemt periode, gjerne 2 til 4 år. Deretter legges oppdraget ut på anbud igjen og det blir et regelmessig skifte av revisjon med de fordeler og ulemper det innebærer.

Erfaring fra andre kontrollutvalgssekretariater viser at kjøp av revisjonstjenester i markedet er en tidkrevende prosess fra det besluttes å gjennomføre konkurranse til anskaffelsen er avsluttet og revisor engasjert. Det kan ta fra ½ år til 1 år med forberedelse av konkurransegrunnlag, forankring i kontrollutvalg og kommunestyre, offentlig utlysning på Doffin (for anskaffelser over 1,3 millioner i kontraktperioden) med gjeldende frister, gjennomgang og valg av tilbyder, innstilling fra kontrollutvalg, behandling i kommunestyret, tildeling av oppdrag, klagefrist og kontraktskriving. Perioden for kontrakten må avklares i konkurransegrunnlaget og ny konkurranseutsetting må foretas innen periodens utløp.

Konkurranseutsetting av revisjonstjenesten og kontraktsoppfølging er oppgaver som krever ekstra tid og ekstra kostnader, og det vil for mange kontrollutvalgssekretariat være nødvendig å søke ekstern bistand til dette.

Ofte blir god kunnskap og erfaring om revidert enhet som blir opparbeidet over tid, trukket fram som fordelaktig i revisjon. Dette må vurderes opp mot nytten ved skifte av revisor som kan ha annen erfaringsbakgrunn og se ting med «nye øyne».

Fordeler med store private revisjonsselskaper er at de har betydelige ressurser og en stor organisasjon å spille på som dekker mange fagområder. Dette gjør dem robuste med tanke på leveranser og mindre sårbare enn små organisasjoner. Revisors uavhengighet blir i større grad definert når det er et tydelig skille mellom den som utfører revisjonsoppdraget og kommunen som bestiller.

Mulige ulemper ved privat revisjon kan være noe mindre erfaring med offentlig forvaltning og politiske kulturer. Avstanden til revisor kan tenkes å være lengre, og belastningen på administrasjonen kan bli høyere kontra offentlig revisjon som i større grad innhenter informasjon selv. Prosessen med konkurranseutsetting hvert andre til fjerde år kan være tidkrevende og kostbar.

Kommunestyret er etter innstilling fra kontrollutvalget forpliktet til å velge den tilbyder som i størst grad tilfredsstiller tildelingskriteriene. Tildelingskriteriene kan gå bare på pris, eller man kan i tillegg velge å trekke inn faktorer som kvalitet, leveringstid, miljøkrav m.m.

Økonomi

For kommunens del er det behov for både kvalitetsmessig gode og samtidig billige revisjonstjenester.

	Ansette egne revisorer	Interkommunalt samarbeid	Kjøp i markedet
Nærhet	Høy grad av nærhet i egenskap av å være kommunens egen revisjon.	Lokal forankring og sterk tilknytning til kontrollutvalgene og kommunestyrene i eierkommunene.	Få, sentraliserte tilbydere kan redusere geografisk nærhet og tilstedeværelse.

Utgiftene til revisjon varierer mellom landets kommuner og forklaringene er mange og sprikende. Det er heller ikke lett å lett å finne empiri som konkluderer i den ene eller andre retningen om hvilken av løsningene som er den rimeligste for kommunene.

I rapporten *Utgifter til revisjon i kommunar og fylkeskommunar*² konkluderes det med at det ikke er organisasjonsform som regulerer pris, men at «*Tenestevolumet er einaste forklaringsvariabel med signifikant effekt*».

En masteroppgave fra 2017³ finner at kommunens kostnader til kontroll og revisjon reduseres noe ved konkurranseutsetting. Samtidig finner analysen at lavere pris kan skyldes «regnskapsteknisk» kostnadsflytting, redusert omfang av regnskapsrevisjon og færre bestillinger av forvaltningsrevisjon. Analysen viser også at transaksjonskostnadene ved konkurranseutsetting er relativt høy.

Det vurderes at det er stor usikkerhet til kostnader dersom revisjonen *konkurranseutsettes*, kostnadene vil først bli definert etter at tilbudene er mottatt i anbudsprosessen. Ved kjøp i markedet påløper transaksjonskostnader knyttet til anskaffelse, kontraktstyring og oppfølging.

Å ansette *egen revisor* kan være kostnadskrevende og til dels lite effektiv i mindre kommuner med få ansatte. Den eller de som ansettes som revisorer vil ofte ha behov for videreutvikling av kompetanse, og fagmiljøet vil være lite.

Et *interkommunalt samarbeid* vil revisjonen leveres etter selvkost siden det ikke er forventninger til fortjeneste.

Ved *uttredd eller avvikling* av et interkommunalt selskap vil det følge utgifter for kommunen når det gjelder forpliktelser overfor ansatte, pensjon osv. Slike utgifter bør også avveies i totalvurderingen av pris.

Det vil i alle tilfeller være krevende å sammenlikne kostnader til revisjonstjenester mellom kommunale, interkommunale og private, og også fra kommune til kommune. I en vurdering av pris må det også ses på hvilke tjenester som inngår i avtalen/leveransen, antall rapporter og rapportenes kvalitet/omfang. Det er derfor ikke mulig å sammenlikne tjenester uten vesentlig kjennskap til innholdet i revisjonsarbeidet. Lokale forhold som kommunens størrelse og den enkelte kommunes risikograd er også faktorer som er med på å påvirke revisjonskostnadene.

Vurdering

De tre ordningene for organisering er til dels vanskelig å sammenlikne, og det kan være mer politiske/ideologiske hensyn som ligger til grunn for å velge det ene fremfor det andre. Det er argumenter som taler både for og imot de ulike revisjonsordningene. Vurderinger som kan legges til grunn er forsøkt presentert i følgende matrise⁴:

² *Utgifter til revisjon i kommunar og fylkeskommunar* Vestlandsforskning; 2011

³ «*Konkurranseutsetting av kommunal revisjon - en studie om fordeler og utfordringer ved konkurranseutsetting*» Norges Handelshøgskole

⁴ Utarbeidet av NKRF

Service	God kundeoppfølging og tilgjengelighet. Stor fleksibilitet, kan møte kommunens behov på kort varsel. Kontinuitet i revisjonsarbeidet.	God kundeoppfølging og tilgjengelighet. Kontinuitet i revisjonsarbeidet.	God kundeoppfølging og fokus på god service for å beholde kunden. Fare for manglende kontinuitet i revisjonsarbeidet dersom det velges ny revisor for hver kontraktsperiode.
Innsynsrett i selskapet	Innsynsrett i revisors arbeidspapirer. Direkte underlagt kontrollutvalget.	Innsyn basert på frivillighet eller avtale.	Innsyn basert på frivillighet eller avtale.
Uavhengighet	Uavhengighet sikret gjennom ansettelse av kommunestyret.	Uavhengighet sikret gjennom kontrollutvalget som bestiller og ytterligere ved at tjenesten er organisert utenfor kommunen.	Uavhengighet sikret gjennom kontrollutvalget som bestiller og ytterligere ved at tjenesten er organisert utenfor kommunen. Ingen kommunal eiertilknytning.
Kompetanse	Inngående kjennskap til egen kommunes virksomhet. Små enheter kan ha for liten bredde i sin kompetanse.	Enhetens størrelse sikrer god kompetanse. Kommunal spesialkompetanse. Overføringsverdi mellom kommunene.	Ofte store, internasjonale selskaper. Kompetansenivå varierer med organisatorisk nivå i selskapet. Høy generell kompetanse på partner- og managernivå. Virksomhet med hovedfokus på privat næringsvirksomhet kan gi alternative innfallsvinkler. Risiko for manglende forståelse for kommuner som politisk styrte organisasjoner.
Leveringsdyktighet	Små enheter kan ha kapasitetsproblemer. Sårbare ved sykdom og avgang.	Større enheter sikrer leveringsdyktighet. Sårbare dersom kommuner ønsker å gå ut av samarbeidet. Kan hovedsakelig bare ha eierne som kunder.	Store enheter kan gi sikre og rettidige leveranser. Mindre sårbare ved tap av kontrakter pga privat sektor som marked.
Økonomi	Bestemmes av de ansattes lønnsnivå. Kommunal sektor er ikke lønnsledende. Ingen profittmotiv.	Bestemmes av de ansattes lønnsnivå som bestemmes av de styrende organer hvor eierne er representert. Muligheter til å utnytte stordriftsfordeler. Ingen profittmotiv.	Konkurransen i markedet kan gi lavere pris på kjerneleveransen. Kan risikere tilleggsregninger dersom kommunen har for svak intern kontroll noe som kan føre til mindre forutsigbarhet. Økte transaksjonskostnader. Private tilbydere har ofte høyere lønnsnivå og er profittmotiverte organisasjoner.

Avsluttende kommentarer

Valg av revisjonsordning vil påvirke hvilken revisor kommunen kan engasjere. Saken legges derfor frem uten forslag til vedtak.

Sannsynligvis vil det vil være pris og kvalitetsforskjeller fra revisjonsselskap til revisjonsselskap i større eller mindre grad. Sekretariatet vurderer at det først ved innhenting av konkrete tilbud vil være mulig å se hva som faktisk vil inngå i tjenestene og hva som er de

reelle kostnadene. Det er imidlertid verdt å merke seg at den revisjonsordning som velges somregel utelukker de øvrige ordningene.

På bakgrunn av dagens situasjonsbilde i sammenheng med valg av ordning kan følgende alternativer til prosesser videre tenkes som aktuelle:

- Beholde dagens løsning
- Flere enheter blir slått sammen og eierne etablerer et nytt selskap i egenregi
- Tre ut av et eksisterende samarbeid/selskap og søke inntreden i et annet eksisterende interkommunalt selskap/samarbeid
- Tre ut av et eksisterende samarbeid/selskap og kjøpe revisjonstjenester i markedet

Generelt vil det være en fordel at skifte av revisor skjer når revisjonen av forrige års regnskap er avsluttet.

Sekretariatet gjør oppmerksom på at valg av annen ordning innebærer eierskapsmessige konsekvenser i nåværende revisjonsordning. Eierkommune som søker uttreden må iverksette oppsigelse i henhold til IKS-loven og selskapsavtalen.

Eierskapsutøvelsen i interkommunale selskap er utenfor kontrollutvalgets ansvarsområde. Likevel vil sekretariatet bemerke at denne type saker over tid kan oppleves som belastende for ansatte, og det er derfor særlig viktig at kommunen opptrer ansvarlig og ryddig som eier, slik at hensynet til de ansatte også ivaretas i slike prosesser.

Alternativer/utkast til vedtak

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å beholde dagens revisjonsordning, og fremmer følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar å beholde dagens revisjonsordning, med videre deltakelse i Indre Østfold Kommunerevisjon IKS/Østre Viken kommunerevisjon IKS.

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å beholde dagens revisjonsordning, men å søke inntreden i annet interkommunalt selskap/samarbeid, og fremmer følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar å søke inntreden i annen offentlig revisjonsordning i egenregi, og ber kontrollutvalget utrede aktuelle selskaper. Kommunestyret forutsetter at det avtales et opplegg for at nåværende revisor foretar og avslutter regnskapsrevisjonen for regnskapsåret 2019. Dette oppdraget vil anslagsvis vare til juni 2020. Kommunen søker uttreden i Indre Østfold kommunerevisjon IKS.

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å kjøpe revisjonstjenester i markedet, og fremmer følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar å kjøpe revisjonstjenester i markedet, og ber kontrollutvalget utrede alternative selskaper. Kommunestyret forutsetter at det avtales et opplegg for at nåværende revisor foretar og avslutter regnskapsrevisjonen for regnskapsåret 2019. Dette oppdraget vil anslagsvis vare til juni 2020. Kommunen søker uttreden i Indre Østfold kommunerevisjon IKS.

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 52215/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 21.05.2019	Utvalgssaksnr. 19/15
---	-------------------------------	--------------------------------

Møteplan for kontrollutvalget i Aremark kommune, andre halvår 2019

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Med forbehold om endringer fastsetter kontrollutvalget følgende møtedager for sin virksomhet 2. halvår 2019:

1. møte: tirsdag 17. sept. kl. 09:00
2. møte: tirsdag 5. nov kl. 09:00

Rakkestad, 08.03.2019

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Saksopplysninger

I henhold til kommuneloven § 32 er det utvalget selv, kommunestyret eller utvalgets leder som fastsetter når det skal avholdes utvalgsmøter.

Av praktiske grunner innstiller sekretariatet på at utvalget fastsetter møteplan for hvert halvår.

Vurdering

Det er i innstillingen foreslått to møter for andre halvår 2019. Årshjulet for kontrollutvalget, som går fram av kontrollutvalgets strategidokument, legger føringer for hvor mange møter kontrollutvalget bør holde, samt innholdet i disse.

Sekretariatet foreslår konkrete dager slik at sekretariatets praktiske muligheter til saksbehandling, møteplaner for øvrige kontrollutvalg samt forholdet til frister, ferieavvikling m.m. er hensyntatt.

Kontrollutvalget står fritt til å endre tidspunkt, sette opp nye møter eller å avlyse allerede berammede møter.

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 49984/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	21.05.2019	19/16

Informasjon fra revisjonen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Brev til kontrollutvalget om vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet, tas til orientering

Informasjonen fra revisjonen tas til orientering.

Rakkestad, 02.04.2019

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Oppnevning som oppdragsansvarlig revisor
- Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet, brev av 29.03.2019.

Saksopplysninger

Indre Østfold kommunerevisjon IKS har oppnevnt en medarbeider i tillegg til distriktsrevisor som oppdragsansvarlig revisor for samtlige av revisjonens eierkommuner.

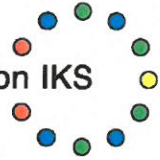
Kontrollutvalget skal hvert år motta en skriftlig egenvurdering av revisors uavhengighet, jfr. revisjonsforskriften § 15. Oppdragsansvarlig revisor skal vurdere egen uavhengighet opp mot krav i kommuneloven § 79 og forskrift om revisjon § 12 om krav til vandel. Uavhengighetsvurdering følger vedlagt.

Revisjonen orienterer kontrollutvalget om revisjonens arbeid og status for

- forvaltningsrevisjon
- selskapskontroll
- løpende regnskapsrevisjon.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta saken til orientering.

Rakkestad 29.03.2019

Oppnevning av Pavel Makarov som oppdragsansvarlig revisor

Pavel Makarov, 28.05.68, oppnevnes med dette til oppdragsansvarlig revisor for Indre Østfold kommunerevisjon IKS, i tillegg til daglig leder Rita Elnes.

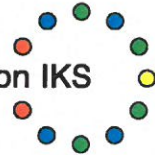
Kjell Eivind Solberg
Styreleder

Indre Østfold kommunerevisjon IKS

Kopi:

Daglig leder Rita Elnes

Kontrollutvalgssekretariatet i Indre Østfold

Til kontrollutvalget Aremark kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Aremark kommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.

Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet

revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
 revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt 1: Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Indre Østfold kommunerevisjon IKS.
Pkt 2: Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Aremark kommune deltar i.
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Pkt 4: Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Aremark kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Aremark kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Aremark kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.

Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Aremark kommune.
Pkt 8: Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Rakkestad, 29. mars 2019

Pavel Makarov

Pavel Makarov
Oppdragsansvarlig revisor, Indre Østfold kommunerevisjon IKS

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 7
Løpenr.: 60080/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 21.05.2019	Utvalgssaksnr. 19/17
---	-------------------------------	--------------------------------

Referatsak: Skatteoppkreverens årsrapport med skatteregnskap 2018 og Skatteetatens kontrollrapport 2018

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Vedlagte referatsaker *Skatteoppkreverens årsrapport 2018 og Skatteetatens kontrollrapport 2018* tas til orientering.

Rakkestad, 19.03.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Årsrapport 2018 Skatteoppkreveren i Halden og Aremark kommune
- Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Aremark

Årsrapport for 2018

Skatteoppkreveren i Aremark kommune

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse	3
1.2 Internkontroll	4
1.3 Skatteutvalg	5
1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen	5
2. Skatteregnskapet	7
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	7
2.2 Vurdering av skatteinngangen	7
2.3 Margin	9
3. Innfordring av krav	10
3.1 Restanseutviklingen	10
3.2 Innfordringens effektivitet	11
3.3 Særnamskompetanse	12
4. Arbeidsgiverkontroll	13
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen	13
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller	13
4.3 Resultater fra kontrollene	13
4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten	13
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	13
4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak	13

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

Skatteoppkreverne skal i henhold til Skatteoppkreverinstruksen § 2-9 nr. 1 utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. I henhold til § 3-3 nr. 2 skal skatteoppkreveren også utarbeide et årsregnskap som vedlegges årsrapporten.

Årsrapporten skal omhandle hvordan oppgavene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll er ivaretatt ved skatteoppkreverkontoret.

1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse

Skatteoppkreverinstruksen:

§ 2-1 Drift av kontoret

1. Skatteoppkreveren skal påse at kontoret til enhver tid har tilstrekkelig kompetanse, ressurser og er organisert slik at oppgavene som nevnt i § 1-1 kan utføres på en forsvarlig, hensiktsmessig og rasjonell måte.
2. Dersom kontorets kompetanse, ressursituasjon eller organisering ikke er tilfredsstillende, og skatteoppkreveren ikke selv kan rette opp i dette, skal forholdet tas opp med den overordnede kommunale ledelsen. Fører ikke dette frem, skal saken tas opp med skattekontoret.
3. Skattekontoret skal informeres om planlagte endringer som virker vesentlig inn på organiseringen av oppgaveløsningen. Skattekontoret skal ha melding ved endring av skatteoppkrever.

Organisering

Det ble i juni 2017 inngått: «Samarbeidsavtale mellom Halden kommune og Aremark kommune – skatteoppkreverfunksjon». Avtalen trådte i kraft fra 01.07.17.

I h.h.t avtalen, skal Halden kommune v/skatteoppkreveren utføre de oppgaver kommunen og den kommunale skatteoppkreveren er pålagt etter skattebetalingsloven og skatteoppkreverinstruksen.

Kontoret har «fullført saksbehandling». Porteføljen for Aremark er fordelt på 2 saksbehandlere, en på personlig og en på upersonlig. De har også hatt ansvar for at reskontro er oppdatert og riktig. Skatteregnskapet føres delvis av saksbehandlere. Utbetalinger kontrolleres av 2 personer. Skatteavregninger, kildeskatt forhåndsfastsettelse etc. utføres av en person i 50% stilling. Vi har hatt 2 kontrollører til å forestå arbeidsgiverkontroll og informasjon ut mot Halden og Aremark kommunes arbeidsgivere.

Ressurser

For 2018 har hatt en ramme på 7,5 årsverk ved skatteoppkreverkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen for både Halden og Aremark. I og med at formell kemner har vært fraværende har den reelle ressursbruken vært 6,5 årsverk.

Tabellen viser samlet ressursbruk for Halden og Aremark, fordeling av årsverk per område

	Årsverk	%-andel fordelt
Skatteregnskap	0,7	11 %
Innfordring	3,2	49 %
Arbeidsgiverkontroll	2,0	31 %
Administrative oppgaver	0,6	9 %
SUM	6,5	100 %

Jeg antar at det for 2018 er benyttet ca. 0,60 årsverk til skatteoppkreverfunksjonen i Aremark.

Vurdering av ressursituasjon og kompetanse

Bemanningen gjennom 2018 har generelt vært for lav. Årsaken til dette er i hovedsak at formell kemner har vært fraværende, og at situasjonen har vært slik at det ikke har vært helt enkelt å få erstattet det tapte årsverket. Nå når situasjonen har løst seg, og vi i løpet av 2019 får ansatt en ny kemner, vil bemanningen nærme seg et akseptabelt nivå. Vi ser imidlertid at 2 årsverk på arbeidsgiverkontrollen er snaut, med tanke på de utfordringene vi står ovenfor bl.a. når det gjelder arbeidsmarkeds kriminalitet.

1.2 Internkontroll

Instruksen:

«§ 2-5 Intern kontroll

Skatteoppkreveren skal sørge for at kontoret har en tilfredsstillende intern kontroll. Internkontrolltiltakene skal sikre at virksomheten planlegger, organiserer, utfører og kvalitetssikrer sine aktiviteter i samsvar med gjeldende regelverk og resultatkrav, og at dette gjøres ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering.

§ 2-6 Behandling av verdipost og informasjon

1. Penger, verdipapirer og verdipost skal behandles på en forsvarlig måte.
2. Informasjon, herunder elektronisk informasjon, skal behandles og formidles i tråd med personopplysningsloven.

§ 2-7 Arkivering og journalføring

1. Arkivering og kassasjon av dokumenter, herunder elektroniske dokumenter, skal foretas i samsvar med gjeldende bestemmelser.
2. Journal for inn- og utgående korrespondanse skal innrettes på en slik måte at opplysninger underlagt taushetsplikt ikke er tilgjengelig for uvedkommende. Det samme gjelder ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Postbehandlingen skal ivaretas under samme hensyn.»

For å i varetta internkontrollen, er det utarbeidet skriftlige rutiner. I tillegg har «Sofie» godt beskrevet rutiner for arbeidsprosesser innenfor innfordring. Behandling av utbetalinger kontrolleres systemmessig gjennom «Sofie» ved at attestasjoner og anvisninger må gjøres av 2 personer. Endring av bankkonti blir også kontrollert av 2 personer. Saksbehandlerne har

ansvar for at reskonto er oppdatert til enhver tid. Ved utbetalinger fra reskonto, vedlegges bilag for kontroll før postene overføres nettbank.

Med de kontinuerlige endringer som foregår innenfor skatteinnfordringsområdet, må vi alltid se på mulige konsekvenser for etablerte rutiner og eventuelt endre disse.

1.3 Skatteutvalg

§ 15-1. *Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til skyldneren*

(1) Når noen på grunn av dødsfall, særlig alvorlig sykdom eller lignende årsaker er midlertidig ute av stand til å innfri sine skatte- og avgiftsforpliktelse, og det vil være uforholdsmessig tyngende å fortsette innkrevingen, kan det gis utsettelse med betalingen. Er betalingsevnen varig svekket, kan skatte- og avgiftskravet settes ned eller frafalles. For skatte- og avgiftskrav som nevnt i § 1-1 annet ledd bokstav a, kan endelig avgjørelse om å sette ned eller frafalle skatte- eller avgiftskravet først treffes når skattefastsetting er foretatt.

Det er skatteoppkreveren som behandler og gir forslag til vedtak ved søknader om ettergivelse. Saksopplysninger med innstilling blir oversendt Skatt øst som klargjør sakene for skatteutvalget. Skatteutvalget fatter vedtak.

I 2018 har vi ikke mottatt noen søknader om ettergivelse.

1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen for Halden og Aremark i 2018. Revisor var tilstede på kemnerkontoret 28. og 29. november 2018. Rapporten ble oversendt oss 17.12.2018 med følgende pålegg:

Pålegg som følge av denne stedlige kontrollen

Pålegg gis når kontrollen avdekker brudd på lover, forskrifter, instruksjoner og regelverk for øvrig. Påleggene er enten krav om at eksisterende forhold skal rettes, eller om at kontorets praksis må endres fra nå. Skattekontoret forventer at skatteoppkreveren innretter seg etter påleggene innen fristene som gis.

3.1.1 Innkrevingsarbeidet

3.1.1.1 Betalingsavtaler - saksbehandling ved inngåtte betalingsavtaler

Myndighet, vilkår og saksbehandlingsregler for betalingsutsettelse ved inngåelse av en avtale fremgår av retningslinje for lemping av skatte- og avgiftskrav av hensyn til det offentlige som kreditor (gjeldende fra 01.05.2018). Vi viser spesielt til punktene 2.3.2, 3.1, 3.4.4.1, 4.3 og 4.4. Søkeren skal i utgangspunktet sende en skriftlig søknad. Dersom søkeren henvender seg muntlig, skal det utformes en skriftlig redegjørelse som søkeren undertegner. Videre står det i punkt 4.5 at skatteoppkreveren skal utarbeide en skriftlig saksfremstilling. Denne skal inneholde en samlet beskrivelse av de faktiske forholdene, saksbehandlers vurdering og konklusjon. Alle vilkårene som fremkommer under retningslinjens punkt 3.1 må være oppfylt for å kunne innvilge en betalingsavtale. Det vises også til skatteoppkreverinstruksen § 2-5 om intern kontroll.

Det ble det ved den stedlige kontrollen avdekket enkelte tilfeller hvor vilkårene i SKD-meldingens punkt 3.1 var noe mangelfullt dokumentert (lite oversiktlig) ved saksbehandling av

betalingsavtaler. Av hensyn til etterprøvbarehet og sporbarhet er det viktig at saksbehandlers vurdering nedtegnes skriftlig.

For mer omfattende søknader og større beløp anbefales det at det brukes egne behandlingsblad med egne avsnitt for dokumentasjon for gjennomgang av hvert enkelt kriterie. Det bør også nærmere beskrives hvilke aktiviteter som er gjennomført for å verifisere hvert av kriteriene. Dette vil bidra til økt sporbarhet og enklere etterkontroll av kvaliteten på arbeidet. Ved bruk av egne behandlingsblad bør det legges inn oppsummeringskommentarer i Sofie med info om at eget vedlegg er benyttet i saksbehandlingen. Bruken av behandlingsblad vil sikre likebehandlingen og lik praksis på skatteoppkreverkontoret.

Skatt øst gir pålegg om at skatteoppkreverkontoret skal behandle/innvilge betalingsavtaler i samsvar med retningslinje for lemping av skatte- og avgiftskrav av hensyn til det offentlige som kreditor, samt iverksette nødvendige interne kontrolltiltak for å ivareta saksbehandlingen av betalingsavtaler. Frist omgående.

3.1.2 Skatteregnskapet

3.1.2.1 Manuelt endrede bankkonti

Ifølge Retningslinjer for endring av bankkonto av 27. mai 2016, plikter skatteoppkrever i utgangspunktet å motta en skriftlig undertegnet anmodning som dokumenterer gyldighet for endring, samt fremleggelse av skriftlige fullmakter og legitimasjon for personlige skattytere. Upersonlige skattytere må dokumentere at kontoen tilhører organisasjonen. Anmodningen skal være skriftlig og undertegnet av den som tegner for firmaet ifølge firmaattest, jf. punkt 2.2 i retningslinjene. Fullmakter som sendes inn til kontoret pr. e-post må inneholde innskannet signert fullmakt.

Ved gjennomgang av dokumentasjonen ved manuelt registrerte bankkontoer ble det avdekket at skatteoppkreverkontoret har mangelfull dokumentasjon i noen kontrollerte forhold for upersonlige. Det var flere tilfeller av at det ikke forelå signerte fullmakter.

Kontoret må innhente og arkivere tilstrekkelig dokumentasjon ved manuelt registrerte bankkontoer. Med dokumentasjon menes det som legitimerer gyldigheten av endringen av konto eller registrering av ny konto. Dette innebærer at dokumentasjon og opplysninger som er grunnlaget for endring av konto, arkiveres i egen perm for manuelt endrede bankkonto. Ved bruk av grunnlagsdata må kontonummeret bekreftes av firmaets daglig leder, eller de som har gyldig fullmakt. Fullmakter som sendes inn pr. e-post kan ikke være rene e-post uten vedlagt innskannet signert fullmakt.

Skatt øst gir pålegg om at skatteoppkreverkontoret skal saksbehandle manuelt endrede bankkonti i henhold til retningslinjer og kommentarer ovenfor. Frist omgående.

I vårt tilsvare av 21.12.18 ga vi følgende tilbakemelding på påleggene:

Pålegg 3.1.1.1

Betalingsavtaler – saksbehandling ved inngåtte betalingsavtaler

Tiltak:

Som nevnt under kontrollbesøket, har våre saksbehandlere hatt noe ulik praksis på hvordan, og hvor godt, man dokumenterer at de ulike vilkårene er oppfylt. Vi vil nå fremover sørge for at det vil gå klart frem at vilkårene er vurdert og på hvilken måte. Vurderingene skal lagres på en ensartet måte slik at de vil være lett tilgjengelig for kontroll.

Pålegg 3.1.2.1

Manuelt endrede bankkonti

Tiltak:

Når det gjelder endring av bankkonto upersonlig, har vi tidligere gått utfra at en henvendelse fra daglig leder på e-post (med tilhørende dokumentasjon av bankkonto), har vært god nok dokumentasjon. Dette på bakgrunn av signaler vi har fått ved tidligere revisjonsbesøk. Vi ser nå at det ikke er helt i samsvar med retningslinjene, og har derfor nå endret rutinen, slik at det nå i tillegg kreves, at den som tegner firmaet, returnerer skjema «Kontoopplysninger» i signert stand ved endring av kontoopplysninger.

2. Skatteregnskapet

Skatteoppkreverens arbeid med skatteregnskapet innbefatter regnskapsføring, regnskapsavleggelse, behandling av inn- og utbetalinger, krav, periodisk oppgjør og fordeling til skattekreditorene.

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren i Aremark kommune bekrefter at skatteregnskapet for 2018 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

Årsregnskapet for 2018 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkreveren.

Pålegg som er gitt etter revisjonsbesøk er omtalt under punkt 1.4.

2.2 Vurdering av skatteinngangen

Det vedlagte årsregnskapet viser skatteinngangen for regnskapsåret 2018.

Total skatte- og avgiftsinngang i forhold til foregående regnskapsår

	2018	2017
Likvider	12 949 736	13 727 020
Skyldig skattekreditorene	-1 312 519	-2 400 581
Skyldig andre	-24 978	-38 166
Innestående margin	-11 612 234	-11 288 268
Udisponert resultat	-5	-5
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-14 727 504	-15 066 408
Finansskatt lønn	3 968	-3 968
Kildeskatt mv - 100% stat	0	-926
Personlige skatteyttere	-105 454 648	-105 213 764
Tvangsmulkt	-28 218	-40 700

Upersonlige skatteyttere	-2 782 568	-3 023 131
Renter	-9 191	-162 694
Innfordring	-10 865	4 288
Sum	-123 009 026	-123 507 303
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	14 727 504	15 066 408
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	31 923 408	31 690 391
Fordelt til Fylkeskommunen	6 925 732	7 007 267
Fordelt til Staten	36 151 559	35 619 890
Fordelt til kommunen	33 280 823	34 123 347
Sum	123 009 026	123 507 303
Sum totalt	0	0

Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

	2018	2017
Arbeidsgiveravgift	0	0
Finansskatt lønn	0	0
Kildeskatt	0	0
Personlige skatteyttere	-33 282 544	-34 082 945
Renter og gebyr	1 724	-40 394
Selskapsskatt	1	2
Tvangsmulkt	0	0
Total	-33 280 820	-34 123 337

Oppnådd skatteinngang for kommunen ble 33 280 820. For 2017 var skatteinngangen 34 123 337. Altså en nedgang på 2,47%. Fra 2016 til 2017 var det en økning på 4,54%.

Arbeidsgiveravgift, finansskatt lønn, kildeskatt og tvangsmulkt tilfaller staten i sin helhet og er ikke en del av kommunens inntekter.

Finansskatt er innført fra 2017. Arbeidsgiver i finanssektoren er pålagt en ekstraskatt på lønnsgrunnlaget på 5%. Hensikten med finansskatten er å korrigere for manglende merverdiavgift på finansielle tjenester.

Kildeskatt skal betales på pensjon og uføreytelser som utbetales fra Norge til personer som ikke er skattemessig bosatt i Norge. Kildeskatt skal også svares av utbytte fra norske selskaper til utenlandske aksjonærer.

Tvangsmulkt kan nedlegges alle virksomheter som er opplysningspliktige om egne eller andres forhold og som ikke leverer til riktig tid og ved manglende levering.

2.3 Margin

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal skatteoppkrever holde tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal brukes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

Tabellen under viser marginavsetning for inntektsårene 2017 og 2018.

	per 31.10.2018 (inntektsåret 2017)	per 31.12.2018 (inntektsåret 2018)
Innestående margin	1 725 562	11 612 234
For mye avsatt margin	1 725 556	
For lite avsatt margin		
Prosentstans	12%	12%

Kommentarer til marginavsetningen

Avsetningen har vært for høy for 2017. Fjorårets overskudd var kr 1 393 223. Marginavsetningen antas å være på et tilfredsstillende nivå.

3. Innfordring av krav

I henhold til skatteoppkreverinstruksen § 4-3 skal innfordring iverksettes uten unødig opphold etter forfall, og gjennomføres etter en helhetlig vurdering. Ved vurdering av innfordringstiltak skal skatteoppkreveren legge avgjørende vekt på tiltak som enkeltvis eller samlet bidrar til at oppgjør kan skje hurtig og effektivt, samtidig som det overfor skyldner blir utvist den hensynsfullhet og varsomhet som forholdene tillater.

3.1 Restanseutviklingen

Totale restanser og berostilte krav

Tabellen viser totale restanser og berostilte krav for 2018 og 2017, samt endring fra i fjor for restanse og berostilte krav.

Skatteart	Restanse 31.12.2018	Herav berostilt restanse 31.12.2018	Restanse 31.12.2017	Herav berostilt restanse 31.12.2017	Endring i restanse	Endring i berostilt restanse
					Reduksjon (-) Økning (+)	Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	5 435 352	0	1 835 272	0	+3 600 080	
Arbeidsgiveravgift	122 604	0	63 113	0	+59 491	
Artistskatt	0	0	0	0	0	
Finansskatt	0	0	0	0	0	
Forsinkelsesrenter	41 302	0	46 681	0	-5 379	
Forskuddsskatt	0	0	0	0	0	
Forskuddsskatt person	250 889	0	328 090	0	-77 201	
Forskuddstrekk	137 733	0	87 391	0	+50 342	
Gebyr	0	0	0	0	0	
Innfordringsinntekter	52 785	0	40 531	0	+12 254	
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	
Kildeskatt	0	0	0	0	0	
Restskatt	0	0	0	0	0	
Restskatt person	4 732 119	0	1 215 968	0	+3 516 151	
Tvangsmulkt	97 920	0	53 498	0	+44 422	
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0	0	
Diverse krav	0	0	0	0	0	
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	5 435 352	0	1 835 272	0	+3 600 080	

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Ovennevnte tabell viser en betydelig økning i de totale skatte- og avgift restansene med 296% sammenlignet med i fjor. Den aller største økningen i restansen er på restskatt person, og gjelder i hovedsak 1 skattepliktig. Kravet er tilfredsstillende sikret.

Vi har i 2018 ikke avskrevet noen krav.

Restanser eldre år

Tabellen viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene.

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	261 089	90 876
2015	221 488	217 166
2014	41 743	39 286
2013 – 19XX	545 809	-----

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

En stor andel av restansene for 2015 og 2016 gjelder et insolvent dødsbo. Restansene f.o.m. 2013 og eldre er i hovedsak fordelt på 4 skattepliktige

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 0

Skatteoppkrever har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2018.

3.2 Innfordringens effektivitet

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2018

Skatteart	Resultatkrav	Oppnådd	Differanse
Rest.sk.pers.2016	96,00	98,40	+2,40
Forsk.trekk 2017	99,90	99,98	+0,08
Forsk.pers. 2017	99,70	99,40	-0,30
Aga 2017	99,90	99,97	+0,07
Rest.sk.upers.2016	99,60	100,00	+0,40
Forsk.sk.upers. 2017	100,00	100,00	0,00

Vi er godt fornøyd med de oppnådde resultatene.

Alle resultatkravene ble innfridd med unntak av forskuddsskatt person. Det var kun 1 skattepliktig som var årsak til at resultatet ikke ble nådd.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Pr. 2. forfall (24.09.18) restskatt 2017, hadde Aremark følgende antall debitorer med ubetalte krav i strategiene:

10	20	30	40	50
14	3	0	1	0

Pr. 31.12.2018 var situasjonen følgende:

10	20	30	40	50
4	1	0	1	0

Nedenfor er listet noen av de aktivitetene vi har utført sammenlignet med fjoråret. Gjelder antall skattepliktige.

Aktiviteter	2018	2017
Betalingsordning	0	0
Konkurs	0	0
Motregning	4	8
Varsel tv.loven §4.18 «Sofie»	55	62
Varsel tv.loven §4.18 «Vi»	1	3
Begjæring tvangsdekning	2	2
Varsel tv.loven §7.10	11	9
Intet til utlegg	3	3
Utlegg tatt	8	4
Utleggstrekk	13	8

Utlignet skatt i forhold til avregningsresultat (personlig).

	2017	2016	2015
Utlignet skatt	106 788 183	102 945 165	103 591 039
Overskytende	-11 472 785	-11 666 742	-10 653 775
Restskatt	8 655 330	5 860 714	7 636 030
Resultat	-2 817 455	-5 806 028	-3 017 745
Ant. skattytere	1 265	1 257	1 277

3.3 Særnamskompetanse

§ 4-4 Særnamskompetanse

1. Skatteoppkreveren kan avholde utleggsforretning etter skattebetalingsloven § 14-3 og § 14-4, eller fremme begjæring om utlegg overfor den ordinære namsmannen.
2. Skatteoppkreveren skal yte bistand når denne er anmodet om å holde forretning for utleggspant av annen skatteoppkrever eller et skattekontor. Saksbehandlingen skal skje i samsvar med denne instruksen og gjeldende retningslinjer

Skatteoppkreveren i Aremark benytter seg av særnamskompetansen. Overordnede retningslinjer, gitt av skattedirektoratet følges. Som hovedregel avholdes kontorforretning, stedsforretninger benyttes der det er formålstjenlig. Mulige utleggsobjekter vurderes før vi velger alternativene.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Aremark kommune har kjøpt tjenester fra Skatteoppkreveren i Halden fra og med 01.07.2017.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2018 var 2. Dette utgjør 4,4 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2018 var 1. Dette utgjør 2,2 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2017 var 1.

4.3 Resultater fra kontrollene

Kontrollører har vært på tre befaringsrunder i Aremark kommune i løpet av 2018. Kontrollen fant sted under den siste befaringsrunden og var av kategori undersøkelseskontroll uten avdekking.

4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten

Skatteoppkreveren i Halden har to ansatte til disposisjon for kontroll av arbeidsgivere i Aremark kommune.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Aremark kommune har inngått avtale med Halden kommune om kjøp av tjenester for skatteoppkreverfunksjonen. I avtalen inngår også arbeidsgiverkontrollen som en naturlig del av skatteoppkreverfunksjonen. Avtalen er inngått per 01.07.2017.

4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak

Det er ikke gjennomført informasjons- og veiledningstiltak for perioden foruten fagdager for regnskapsførere i Østfold fylke i regi av Østfold fylkeslag NKRF .

Sted/dato:

Halden, 16/1-19

Morten Kristiansen

Vedlegg: Årsregnskapet for 2018
 Vedlegg til årsregnskapet

Arsregnskap for Aremark kommune for regnskapsåret 2018

Avlagt etter kontantprinsippet

Dato: 09.01.2019 - 13:26

Kommunenr	År	Hovedbokstype
0118	2018	K

Utvalgsriterier:

	2018	2017
Likvider	12 949 736	13 727 020
Skyldig skattekreditorene	-1 312 519	-2 400 581
Skyldig andre	-24 978	-38 166
Innestående margin	-11 612 234	-11 288 268
Udisponert resultat	-5	-5
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-14 727 504	-15 066 408
Finansskatt lønn	3 968	-3 968
Kildeskatt mv - 100% stat	0	-926
Personlige skatteyttere	-105 454 648	-105 213 764
Tvangsmulkt	-28 218	-40 700
Upersonlige skatteyttere	-2 782 568	-3 023 131
Renter	-9 191	-162 694
Innfordring	-10 865	4 288
Sum	-123 009 026	-123 507 303
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	14 727 504	15 066 408
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	31 923 408	31 690 391
Fordelt til Fylkeskommunen	6 925 732	7 007 267
Fordelt til Staten	36 151 559	35 619 890
Fordelt til kommunen	33 280 823	34 123 347
Sum	123 009 026	123 507 303
Sum totalt	0	0

Årsregnskap -kommune - sammendrag

Side 1 av 1

Halden, 16.01.2019

Morten Kristiansen
Fung. kerner

Vedlegg til årsregnskapet for 2018

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet:

- **Likvider**

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

- **Skyldig skattekreditorene**

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.

- **Skyldig andre**

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene pga mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

- **Innestående margin**

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

- **Udisponert resultat**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangsmulkt samt renter og gebyrer.

- **Fordelt til skattekreditorene**

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene i henhold til gjeldende fordelingstall.

- **Krav som er ufordelt**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Videresending plassering mellom kommuner**

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuners skatteregnskap.

Vår dato
15. februar 2019

Din dato

800 80 000
skatteetaten.no

Din referanse

Org. nr:
974761076

Vår referanse
2019/5273222

Saksbehandler
Trond Svenningsen
John Arne Jenssen
Telefon
945 37 387
970 70 217
Postadresse
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

Kommunestyret i Aremark kommune
post@aremark.kommune.no

Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Aremark kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevende" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 16. mai 2018.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreverkontoret

Skatteoppkreverkontoret omfatter fra 1. juli 2017 kommunene Halden og Aremark.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2018	Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016
6,5	6,5	0,6

Antall årsverk for 2017 og 2018 er samlet for Halden og Aremark.

Skatteoppkreveren opplyser i sin årsrapport at bemanningen gjennom 2018 generelt har vært for lav. Skatteoppkreveren opplyser videre at 2 årsverk på arbeidsgiverkontroll er lite, og viser til de utfordringene de står overfor blant annet når det gjelder arbeidsmarkeds kriminalitet.

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2019. Skattekontoret har mottatt disse innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Aremark kommune viser per 31. desember 2018 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 123 009 026 og utestående restanser² på kr 5 435 352. Ingen av de forannevnte restansene er berostilt.

Innkrevingsresultater

Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2018 for Aremark kommune.

	Resultatkrav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2018 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2016	96,00	98,40	96,35	95,62
Forskuddstrekk 2017	99,90	99,98	99,74	99,96
Forskuddsskatt personlige skattytere 2017	99,70	99,40	99,71	99,30
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2017	100,00	100,00	100,00	99,96
Restskatt upersonlige skattytere 2016	99,60	100,00	99,64	98,05
Arbeidsgiveravgift 2017	99,90	99,97	99,68	99,85

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Resultater for skatteoppkreverkontoret per 31. desember 2018 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2018	Utført kontroll 2018 (i %)	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2018 region (i %)
1 099	55	45	4,1	4,2	4,7

Tallene er samlet for Halden og Aremark.

Arbeidsgiverkontrollen utføres ikke i et tilstrekkelig antall da det er utført 4,1 % kontroller mot et krav på 5 %.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2018 gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for området skatteregnskap.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Skattekontoret har for 2018 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene innkreving og skatteregnskap avholdt 28. og 29. november 2018. Rapport er sendt skatteoppkreveren 17. desember 2018. Skatteoppkreveren har gitt tilbakemelding på rapporten 21. desember 2018.

Skatteoppkreverens overordnede internkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap

På grunnlag av kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Skatteoppkreveren må sørge for å saksbehandle manuelt endrede bankkonti i henhold til retningslinjer.

Ut over gitte pålegg anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkreving

På grunnlag av kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Skatteoppkreveren må sørge for å behandle/innvilge betalingsavtaler i samsvar med *retningslinje for lempning av skatte- og avgiftskrav av hensyn til det offentlige som kreditor*, samt iverksette nødvendige interne kontrolltiltak for å ivareta saksbehandlingen av betalingsavtaler.

Ut over gitte pålegg anser vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
seksjonssjef
Divisjon innkreving

Erik Lindberg

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

For fremtidige henvendelser til Skatteetaten om oppfølgingen av skatteoppkreverne, kan disse rettes til oppfolging-skatteoppkrever@skatteetaten.no for skatteregnskaps- og innkreivingsområdet og SKOstyringAGK@skatteetaten.no for arbeidsgiverkontrollområdet.

Kopi til:

- Skatteoppkreveren for Aremark kommune
- Kontrollutvalget for Aremark kommune
- Rådmann/administrasjonssjef for Aremark kommune
- Riksrevisjonen

Saksnr.: 2019/4484
Dokumentnr.: 4
Løpenr.: 50014/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 21.05.2019	Utvalgssaksnr. 19/18
---	-------------------------------	--------------------------------

Eventuelt

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges frem uten innstilling

Rakkestad, 06.03.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS